

Средства за електронна идентификация и удостоверяване на автентичност. /Същност и правен режим/

1. Концептуална рамка на електронните удостоверявания.

Технологичната природа на електронния документ дава нови възможности за установяване на автора на електронното изявление и целостта на данните, предавани по електронен път. Това са различни средства за идентификация на лицата и удостоверяване на автентичност – електронни подиси, електронни печати, електронни времеви печати, препоръчана електронна поща, удостоверяване автентичността на уебсайт.

Правната рамка на тези средства на европейско ниво е създадена с Регламент 910/2014 Европейския парламент и на Съвета относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО.¹ В предмета на Регламента е включена и правната рамка на удостоверителните услуги, като техният обхват е разширен в сравнение с Директива 1999/93/ЕС/отм./ и обхваща създаването, проверката и валидирането не само на електронните подписи, но и на електронни печати, електронни времеви печати, услуги за електронна препоръчана поща и удостоверения, свързани с тези услуги /чл.3, т. 6, б „а” от Регламента/.

Настоящото изследване са ограничава до извеждане на общите правила и принципите за идентификация на лицата и удостоверяване на автентичност от гледна точка на придаването на доказателствена сила на средствата за идентификация и удостоверяване на автентичност/удостоверителните услуги и прилагането на разпоредбите при установяването на автентичността на електронните писмени доказателства в рамките на гражданския процес.

На първо място следва да посочим, че създадената с Регламент /ЕС/ 910/2014г. Обща правна рамка за използването на удостоверителни услуги не създава общо задължение за използването им в страните членки. Също така, извън неговото приложно поле е предоставянето на услуги, „използвани изключително в рамките на затворени системи между определен набор от участници, които не оказват въздействие върху трети страни. Например системи, установени във фирмени или публични администрации за управлението на вътрешни процедури, които използват удостоверителни услуги.

„Регламентът не следва да обхваща и аспектите, свързани със сключването и действителността на договори или други правни задължения, когато в националното право или в правото на Съюза са предвидени изисквания по отношение на формата. Освен това той следва да не засяга националните изисквания за формата, които се отнасят до публичните регистри, и по-конкретно търговските и поземлените регистри.” /т.21 от Преамбюла/.

Регламентът установява принципът, че удостоверителните услуги следва да се допускат като доказателство при съдебни производства, но „доколкото настоящият Регламент създава задължение за признаване на удостоверителна услуга, тази удостоверителна услуга може да бъде отхвърлена само ако носителят на задължението не може да я прочете или провери поради технически причини извън неговия пряк контрол.

Това задължение само по себе си обаче не следва да налага на публичен орган да се сдобива с хардуера и софтуера, необходими за техническото разчитане на всички съществуващи удостоверителни услуги. /т.23 от Преамбюла/.

Последното има важно значение при доказването в процеса в следния контекст: Удостоверяването на автентичността на електронния подпис се извършва чрез проверка на съответното удостоверение, създадено от доставчик на удостоверителни услуги /квалифицирани или неквалифицирани такива по смисъла на чл.3 от Регламента/, както и чрез проверка и потвърждаване на валидността на електронен подпис или печат /чл.3, т.41 от Регламента/.

В този смисъл, доказването на факта на авторството на електронното изявление може да бъде затруднено, ако съществуват пречки за техническото разчитане на удостоверителната услуга от страна на публичен орган или ако носителят на задължението за признаване на удостоверителната услуга не може да я прочете или провери поради технически причини извън неговия контрол.

Разбира се, това правило визира трансграничното използване на удостоверителните услуги и задължението за признаване на удостоверителна услуга, но то засяга принципен въпрос за

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0910>

доказателствената сила на удостоверителната услуга, без значение дали удостоверяването има трансграничен характер.

Създаденото сравнително ново законодателство в посочената предметна област /някои от нормите в българското законодателство, свързано с електронната идентификация влизат в сила през 2018г./, също така промените в Закона за електронния документ и електронен подпис, свързани с прилагане нормите на Регламента за електронните удостоверителни услуги, предпоставят необходимостта да бъдат изяснени основни понятия, свързани с идентификацията на лицата и удостоверяването на автентичност, тяхната връзка с докриналното разбиране за автентичност на документа и за целите на обезпечаване и гарантиране формалната доказателствена сила на електронните документи.

2. Същност на понятията електронна идентификация, електронна идентичност, електронен идентификатор.

Електронната идентификация се свързва с установяване самоличността на лицата при тяхната дейност в електронна среда. Идентификацията е процес, който се извършва на основата на предварително определени и зададени признаци, свързани с конкретно лице и отделящи го от други.

В Регламент /ЕС/910/2014г. тези признаци са означени като „данни за идентификация на лица“, което означава „набор от данни, които позволяват да се установи самоличността на физическо или юридическо лице, или на физическо лице, представляващо юридическо лице“ /чл.3, т. 3 от Регламента/.

В българският Закон за електронната идентификация /ЗЕИ/², данните за идентификация на лица са обозначени с термина „електронна идентичност“ и съгласно легалната дефиниция в § 1, т.2 от ДР на ЗЕИ те представляват „минимална съвкупност от характеристики, представени в електронна форма, въз основа на които може да се направи еднозначно разграничаване на едно лице от други лица в електронна среда“.

В дадената дефиниция не се конкретизира дали се включват и ЮЛ, освен ФЛ, но при систематично тълкуване на нормата във връзка с очертавания в чл.1 от ЗЕИ предметен обхватна същия, а именно уреждане на обществените отношения, свързани с електронната идентификация на ФЛ, от приложното поле на легалната дефиниция за „електронна идентичност“ са изключени ЮЛ за разлика от Регламента.

В §1, т. 1 от ДР на ЗЕИ понятието „електронна идентификация“ е определено като „процес на използване на данни в електронна форма за идентификация на лица, които данни представляват по уникален начин дадено физическо лице“. В основата на дефиницията всъщност стои понятието „данни за идентификация на лица“, съгласно чл.3, т. 3 Регламента, но дефинирано от българския законодател с термина „електронна идентичност“ или „минимална съвкупност от характеристики, представени в електронна форма, въз основа на които може се направи еднозначно разграничаване на едно лице от други лица в електронна среда. /§ 1, т.2 от ДР на ЗЕИ/.

В Закона за електронната идентификация е въведено още едно легално понятие – „електронен идентификатор“, определен в чл.2, ал.1 от ЗЕИ като „уникален идентификатор на физическо лице, за който е издадено удостоверение за електронна идентичност. Съгласно ал.3 на същия текст въз основа на електронния идентификатор може да се направи еднозначно разграничаване на едно лице от други лица във виртуална среда с цел осигуряване на достъп до информационни системи или осигуряване на възможност за извършване на електронни изявления“.

Електронният идентификатор се съдържа в Удостоверение за електронна идентичност, което е „формализиран официален електронен документ, представен чрез общоприет стандарт, издаден с определен срок на валидност и съдържащ електронен идентификатор и други данни, определени с правилника за прилагане на закона“ /чл.3 от ЗЕИ/. Срокът на валидност на удостоверенията за електронна идентичност е 5 години /чл.20, ал.1, т.5 от ЗЕИ/ за разлика от режима на валидност на традиционните документи за самоличност /лична карта, шофьорска книжка/. Също така, за разлика

² Обн. ДВ. бр.38 от 20 Май 2016г., изм. ДВ. бр.50 от 1 Юли 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 20 Декември 2016г., в сила от 21.11.2016г.

от тях едно лице може да поиска издаване на повече от едно удостоверение за електронна идентичност /чл.20, ал.1, т. 9 от ЗЕИ/.

Субект, или нормативно възприетия термин „титуляр на електронна идентичност” е физическо лице, навършило 14 годишна възраст, на което е издадено удостоверение за електронна идентичност /ч.6 от ЗЕИ/.

Министерството на вътрешните работи създава и поддържа регистър на издадените и прекратени удостоверения за електронна идентичност и регистър на електронните идентификатори, титулярите им и съответните удостоверения за електронна идентичност /чл.19, ал.1, т. 1 и т.2 от ЗЕИ/. За осъществяване на тази дейност министърът на вътрешните работи може да се подпомага от администратори на електронна идентичност, вписани в Публичен регистър, съгласно правилата, установени в Глава Трета /чл.10 и сл./ от ЗЕИ. В Публичен регистър се вписват и Центровете за електронна идентификация. Такъв Център, със статут на Дирекция се създава в Държавна агенция „Електронно управление” /ДАЕУ/, като функциите на такъв Център могат да се осъществяват и от други лица, вписани в регистъра по чл.10 от ЗЕИ /чл.9, ал.1 и ал.2 от ЗЕИ/.

За разлика от традиционните документи за самоличност, удостоверението за електронна идентичност може да бъде спирано, възобновявано или прекратявано при различни хипотези, свързани с промяна в обстоятелствата, опасност от увреждане интересите на титуляра или трети лица, по искане на самия титуляр и други. /чл.21 и чл.22 от ЗЕИ/.

Съществен въпрос, свързан с електронната идентификация е този за представителството в електронната среда, част от който засегнахме в контекста на отношението „автор – титуляр” на електронно изявление.

Законът за електронната идентификация изрично урежда електронното представителство. В Глава шеста от ЗЕИ /ДВ., бр. 38 от 2016г., в сила от 21.11.2017г./, озаглавена „Електронни овластявания” са регулирани отношенията, свързани с начина и формата на електронно упълномощаване. Законът заменя възприетия в традиционния гражданскоправен институт на представителството термин „упълномощаване” с термина „овластяване”. Независимо от това, очевидно става дума за гражданско представителство като субекти на регулираното отношение – „електронно овластяване” са упълномощител и упълномощен /пълномощник/.

Овластяването се извършва като упълномощителят вписва уникалния идентификатор на пълномощника в електронен регистър на овластяванията /чл.29, ал.1 от ЗЕИ/. Предвидени са два режима на вписване на овластяванията. Когато се извършва с цел упражняване на права чрез пълномощник пред държавен орган, организация, предоставяща обществени услуги, и лица, осъществяващи публични функции, уникалния идентификатор на пълномощника се вписва в Електронния регистър на овластяванията, воден от Министъра на вътрешните работи /чл.29, ал.1 от ЗЕИ/. Лица, извън посочените в цитираната алинея 1, също могат да предоставят възможност за упражняване на права пред тях чрез пълномощник с типизирано определяне на обема и условията за представителство по начин, определен в Правилника за прилагане на закона.

В този случай овластяването се вписва в Регистър на овластяванията, воден от центровете за електронна идентификация /съгласно чл.9, ал.3 от ЗЕИ/. При вписването упълномощителят посочва действията, за които делегира представителна власт на упълномощения, обема на представителната власт и срока на овластяването /чл.29, ал.3 от ЗЕИ/.

В чл.30 от ЗЕИ е въведена фикция, по силата на която вписването в регистъра на овластяванията се ползва със същата правна сила като писмената форма с нотариална заверка на подписите. Поради липсата на изрично посочване, следва да се счита, че под регистър на овластяване в посочената норма се разбират двата регистъра на овластявания, съответно и двата режима на овластяване. Регистърът на овластяванията не е публичен, като достъп имат само упълномощителите, „овластените лица” и администраторите.

В Преходните и заключителни разпоредби на ЗЕИ, с цел синхронизиране на разпоредбите, свързани с електронната идентификация са направени изменения и допълнения на Закона за електронното управление /ЗЕУ/. В §5, т.3 от ПЗРЗЕИ /изм. ДВ., бр.38 от 2016г., в сила от 21.11.2017г./ се изменя чл.24 от ЗЕУ, като се създава ново заглавие „Представителство” и препращаща норма, която указва, че „за ползване на електронни административни услуги чрез пълномощник упълномощителят трябва да го овласти по реда на Закона за електронната

идентификация. Със същата разпоредба на ЗЕИ /т.4/, са изменени заглавието и текста на чл.28 от ЗЕУ /в сила от 21.05.2017г./ . Разпоредбата урежда реда за проверка на идентичността на юридическите лица. Това се извършва „чрез автоматизирана проверка на техния статут в съответните регистри, в които са вписани, когато са налице технически средства за извършването”.

Задължението за служебна проверка е поставено под условие. Но текстът е неясен.

По смисъла на §1, т.2 от ДР на ЗЕИ, „електронната идентичност е минималната съвкупност от характеристики, представени в електронна форма, въз основа на които може да се направи разграничаване на едно лице от други лица в електронна среда”. В ЗЕУ не става дума за проверка на съвкупност от характеристики, а за проверка на „статут” в съответните регистри. Такива регистри са Търговски регистър, Регистър БУЛСТАТ, Централен регистър на юридическите лица с нестопанска цел и т. н. Но за проверка в тези Регистри не са необходими технически средства по смисъла на чл.28 от ЗЕУ. Остава отворен въпросът какво включва понятието „идентичност на юридическите лица” и кои регистри визира посочения текст.

В тази връзка проблеми с тълкуването създава и понятието „уникален идентификатор”. В §1, т.22. от ЗЕУ "Уникален идентификатор" е единният граждански номер на българските граждани, личният номер на чужденците, единният идентификационен код за търговците и клоновете на чуждестранните търговци и кодът по БУЛСТАТ за лицата, подлежащи на вписване в регистър БУЛСТАТ. Понятието е формулирано за целите на предоставяне на електронни административни услуги /чл.22, ал.1 ЗЕУ/. Същевременно в чл.2, ал.1 на ЗЕИ понятието „електронен идентификатор е дефиниран като „уникален идентификатор на физическо лице, за който е издадено удостоверение за електронна идентичност”.

В крайна сметка се получава натрупване на термини, дефиниции и режими за установяване на самоличност в електронна среда, които усложняват точното прилагане на нормите, свързани с удостоверяване на електронна идентичност на лицата.

По отношение на представителната власт е създаден нов текст – 24б от ЗЕУ- Автоматично установяване на законна представителна власт /ДВ., бр.50 от 2016г. , в сила от 01.01.2018г./ Той се отнася до хипотезите на предоставяне на вътрешна административна услуга от страна на първичните администратори на данни за проверка на представителната власт, когато такава произтича или може да се установи от вписвания в поддържаните от тях регистри или бази данни.

Както вече беше отбелязано, въпросите свързани с идентификацията на лицата в електронна среда е тясно свързан с друго понятие, характерно за тази среда – „автентификация”. Често тези понятия се използват в един и същ смисъл, а именно отразяват връзката на едно действие в електронна среда с конкретно лице. Независимо от това сходство, двете понятия не се покриват и това вече беше подчертано.

Нормативното обособяване на двата процеса „електронна идентификация” и „удостоверяване на автентичност” е допълнителен аргумент в тази посока. Съгласно въведената в Регламент /ЕС/ 910/2014г. легална дефиниция, понятието „удостоверяване на автентичност” означава „електронен процес, който позволява електронната идентификация на физическо или юридическо лице или потвърждаването на произхода и целостта на данните в електронна форма.”/ чл.3, т. 5 от Регламента/

Удостоверяването на автентичност за разлика от идентификацията се отнася не само до лицата, но и до данните.

Какво е отношението между идентификацията на едно лице по смисъла на разгледаните нормативни разпоредби в предметната област и установяване на авторството на електронното изявление от гледна точка на формалната доказателствена сила на електронния документ.

До доказване на противното автор на електронното изявление /електронен документ/ е лицето, което го е подписало. Съгласно чл.3, т. 10 от Регламент /ЕС 910/2014г. електронен подпис означава „данни в електронна форма, които се добавят към други данни в електронна форма или са логически свързани с тях, и които титулярът на електронния подпис използва, за да се подписва. Съгласно т. 9 от същата разпоредба „титуляр на електронен подпис означава физическо лице, което създава електронен подпис”. От друга страна „удостоверението за електронен подпис е електронен атестат, който свързва данните за валидиране на електронния подпис с физическото лице и потвърждава най – малко името или псевдонима на това лице” /чл.3, т.14 от Регламента/.

От тази гледна точка електронния подпис може да се възприеме като средство за идентификация и като средство за удостоверяване на автентичност по смисъла на Регламента.³

Идентификацията на лицата и авторството на електронните изявления е регулирано в Закона за електронното управление в контекста на предоставянето на електронни административни услуги. Съгласно чл. 5, ал.1 от ЗЕИ /Изм. - ДВ, бр. 38 от 2016 г., в сила от 21.05.2017г./ „Задълженията по тази глава възникват, ако гражданинът, съответно организацията са се идентифицирали по ред, установен в закон, когато закон изисква идентификация за предоставяне на административна услуга.”

Идентификацията, интегритета⁴ и авторството при предоставяне на електронни административни услуги е уредено в чл.22 от ЗЕУ. Съгласно ал.1 от текста, получателите на електронни административни услуги се идентифицират по ред определен със закон, освен ако със закон се допуска предоставяне на административна услуга без идентификация. Получателите на електронни административни услуги - юридически лица, се идентифицират чрез уникалния си идентификатор.⁵ Интегритетът и авторството на подадените по електронен път изявления във връзка с електронните административни услуги се установяват чрез електронен подпис при спазване на действащото в тази област законодателство, освен ако със закон е предвидено друго.

Извън тези случаи методите за установяване на интегритета и авторството на електронните изявления се урежда с наредба за общите изисквания за предоставяне на административни услуги по чл. 12, ал. 4 от ЗЕУ за съответния начин на достъп / предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 38 от 2016 г., в сила от 21.05.2017 г./ - Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги / приета с ПМС № 3 от 09.01.2017 г., обн. ДВ. бр.5 от 17 Януари 2017г., в сила от 01.03.2017г./⁶

Съгласно чл. 21, ал. 1 от Наредбата в случаите, когато закон изисква заявлението за електронна административна услуга да е подписано, заявлението и приложените към него документи могат да се подписват и с усъвършенстван електронен подпис, след като физическото лице се е идентифицирало по реда на Закона за електронната идентификация.

Когато в нормативен акт за предоставянето на административни услуги е предвидено установяване на авторството на изявления, но не чрез саморъчен подпис, за нуждите на предоставянето на електронни административни услуги авторството се установява чрез обозначеното в електронното изявление име, съответно наименование, на заявителя /ал.3/.

По аргумент на противното авторството на електронното изявление, при изискване на саморъчен подпис се доказва с електронен подпис, а не само с идентификация по смисъла на ЗЕИ.

При подаване на заявления за електронни административни услуги от физически лица, които са се идентифицирали електронно по реда на Закона за електронната идентификация, електронните изявления могат да се подписват с усъвършенстван електронен подпис /чл.22, ал. 5от ЗЕУ/.

За използването на електронни административни услуги удостоверенията за електронен подпис трябва да са издадени с точно посочване на името на автора на електронния подпис, а когато удостоверението съдържа данни за титуляр - и неговото име или наименование. /чл. 23 от ЗЕУ/⁷.

Съгласно посочените текстове, авторството на електронното изявление се удостоверява с полагане на електронен подпис, съгласно действащото в тази област законодателство и много ясно се очертава разликата между идентификация на лицето и удостоверяване автентичността на неговото

³ Димитров, Г. Право на информационните и комуникационни технологии. Гражданскоправни аспекти. Част I, София, Фондация „Право и Интернет”, 2014г., с. 97;

⁴ §1, т.9. от ДР на ЗЕУ "Интегритет" е характеристика на електронния документ, изразяваща се в липсата на нарушаване на неговата цялост от момента на съставянето и/или подписването му от неговия автор до момента на проверката от адресата.

⁵ §1.,т.22. от ЗЕУ "Уникален идентификатор" е единният граждански номер на българските граждани, личният номер на чужденците, единният идентификационен код за търговците и клоновете на чуждестранните търговци и кодът по БУЛСТАТ за лицата, подлежащи на вписване в регистър БУЛСТАТ.

⁶ Наредба за електронни административни услуги /отм/

⁷ Получава се разминаване между понятието „титуляр”, възприето в Регламент ЕС/910/2014г. и автор и титуляр на електронен подпис в ЗЕУ. С новата редакция на ЗЕДЕП, тези несъответствия би следвало да бъдат преодолен, като се използва само термина „титуляр”.

електронно изявление. В този смисъл е и разпоредбата на чл. 29, ал.2 от ЗЕИ, съгласно която, за да има правно валидно овластяване са необходими две кумулативни условия - идентифициране чрез електронен идентификатор на упълномощителя и подписване на овластително изявление с квалифициран електронен подпис.

Подписът може да удостоверява самоличност, когато няма изискване това се извършва по реда за идентификация. Но идентификацията не установява авторството на изявлението, кагото за за това се изисква полагане на подпис, а само самоличността на лицето.

За целите на идентификацията връзката между лицето и електронната му идентичност се извършва чрез удостоверение за електронна идентичност, което е формализиран официален електронен документ. Връзката между лицето и публичния ключ на подписа се извършва също чрез удостоверението за електронен подпис, което не е официален документ, а е издаден от доставчик на удостоверителни услуги. В този смисъл удостоверението за електронен подпис, а и съгласно даденото определение в Регламент ЕС/910/2014г., удостоверява връзката между лицето и данните за валидиране /публичен ключ/, но не съдържа идентифицираща информация /електронен идентификатор по смисъла на ЗЕИ/.

3. Същност и правен режим на електронните удостоверителни услуги.

Електронните услуги по създаване проверката и валидирането на електронни подписи, електронни печати или електронни времеви печати, услуги за електронна препоръчана поща, както и удостоверения, свързани с тези услуги; или създаването, проверката и валидирането на удостоверения за автентичност на уебсайт; или съхраняването на електронни подписи, печати или удостоверения, свързани с тези услуги са „удостоверителни услуги” по смисъла на чл.3, т. 16 от Регламент ЕС/910/2014г.

В Преамбюла на Регламента е въведено общо правило по отношение на всички удостоверителни услуги, а именно, че те следва да се допускат като доказателство при съдебни производства във всички държави членки. В случаите, когато в Регламента правната сила на конкретна удостоверителна услуга не е изрично посочена, то същата се определя от националното право /т.22 от Преамбюла/.

Тази разпоредба поставя редица въпроси, свързани с обезпечаване правната сила на удостоверителните услуги, още повече, че страните членки не са ограничени само до въведените в Регламента такива, а могат да определят и други видове удостоверителни услуги /т.25 от Преамбюла/.

Положеният собственоръчен подпис или печат, например ще бъдат част от хартиения документ докато той не бъде унищожен. Тези реквизити на документа нямат срок на валидност. При електронния подпис или електронен печат това не е така. Всяка удостоверителна услуга е свързана с издаване на удостоверение от доставчика на удостоверителната услуга. Това удостоверение свързва определени данни с дадено физическо или юридическо лице.

Съгласно възприетият правен режим на удостоверителните услуги, тези удостоверения имат срок, за който са издадени като разбира се могат да бъдат подновени по искане на титуляра. Също така те могат да бъдат спирани за определено време, както и да бъдат отменени. От друга страна доставчикът на услугата може да прекрати своята дейност.

Във всички тези случаи стои въпросът за действителността и възможността за проверка и валидиране на електронния подпис или електронен печат, още повече в случаите, когато електронно подписан документ бъде представен като доказателство в съдебно производство. Технологично е възможно един документ да бъде подписан дори при изтекъл срок на валидност на удостоверението. При разглеждане на съдебната практика по чл.184 от ГПК в рамките на настоящото изследване не бяха открити решения, от които да е видно, че в рамките на съдебното производство е поискана или направена проверка от някои от доставчиците на удостоверителни услуги.

Регламент ЕС/910/2014г. отчита тези специфични въпроси, като стреми да се гарантира по – висока степен на сигурност на всички използвани удостоверителни услуги. „Целта на настоящия регламент е да се осигури съгласувана рамка, така че да се предложи високо ниво на защита и правна сигурност на удостоверителните услуги /т.44 от Преамбюла/. В този контекст се въвеждат

„квалифицирани удостоверителни услуги”, което означава удостоверителна услуга, която отговаря на приложимите изисквания, определени в Регламента и се дефинира понятието „доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги.

Важен аспект на регулацията е режимът на отговорност на доставчиците на удостоверителни услуги, съгласно който те следва да носят отговорност за щети, причинени на физически или юридически лица поради неспазване на задълженията си.

Чл.13 от Регламента създава два режима за разпределяне на тежестта на доказване на щети, нанесени от доставчик на удостоверителни услуги. Тежестта на доказване, че щетите са били нанесени умишлено или поради небрежност от страна на доставчик на *неквалифицирани* удостоверителни услуги, пада върху физическото или юридическото лице, подало иск във връзка с щетите, посочени в първа алинея. Наличието на умисъл или небрежност от страна на доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги се презюмира, освен ако този доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги докаже, че посочените щети /нанесени умишлено или поради небрежност по ал.1/ са настъпили без умисъл или небрежност от страна на същия доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги.

Доставчиците могат да възприемат политика на ограничения при определени условия, върху използването на предоставяните от тях услуги. /т.37 от Преамбюла/. Те следва да информират предварително своите клиенти за ограниченията чрез публикуване на информация или по друг „разпознаваем начин”. В тези случаи доставчиците на удостоверителни услуги не носят отговорност за щети, произтичащи от използване на услугите по начин, превишаващ посочените ограничения /чл.13, ал.2 от Регламента/.

За целите на сигурността и постигане на устойчивост и трайност Регламентът съдържа разпоредби, които уреждат трайността и непрекъснатостта на квалифицираните услуги. Това са правилата относно плана за осигуряване на непрекъснатост на обслужването в случаите, когато доставчиците на квалифицирани услуги прекъснат дейността си. /т. 41 от Преамбюла/. Също така разпоредбите на Регламента са насочени към осигуряване на дългосрочно съхраняване на информация, за да се осигури правната валидност на електронните подписи и електронните печати за продължителен период от време и да се гарантира, че те могат да бъдат валидирани независимо от бъдещи промени в технологиите /т.61 от Преамбюла/.

Изискванията към доставчиците на квалифицирани услуги са подробно описани, съгласно чл.24 от Регламента с цел обезпечаване на сигурността и надеждността на предоставяните услуги.

Предвидени са и правила за прозрачност при спиране валидността на квалифицираните удостоверения /временна загуба на валидност на дадено удостоверение/. В тези случаи доставчиците на удостоверителни услуги следва ясно да отбелязват статута на удостоверението и, в случай че валидността му е спряна — точния срок на спиране. Също така са уредени въпросите, свързани с преустановяване дейността на доставчика. С оглед такава възможна хипотеза той е длъжен да записва и съхранява на разположение за подходящ срок, цялата информация имаща отношение към данните, издадени и получени от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги, и поспециално с оглед предоставяне на доказателство при съдебни производства и осигуряване на приемственост при предоставянето на услугата. Тези записи могат да бъдат направени по електронен път. /чл.24, ал..1, б”з”от Регламента/

В този контекст е и правилото на чл.19,т. 2 от Регламента, съгласно който в случай на пробив в сигурността или нарушаване на целостта, които имат съществено въздействие върху предоставяната удостоверителна услуга или върху съхраняваните лични данни, доставчиците на квалифицирани и неквалифицирани удостоверителни услуги уведомяват за това без излишно забавяне, но при всички случаи в срок от 24 часа от момента, в който са узнали за настъпилото събитие, надзорния орган и, когато е приложимо, други компетентни органи, например компетентния национален орган в областта на информационната сигурност или органа по защита на данните. Когато има вероятност пробивът в сигурността или нарушаването на целостта да окажат негативно въздействие върху физическо или юридическо лице, на което е предоставена удостоверителната услуга, доставчикът на удостоверителни услуги уведомява без излишно забавяне за пробива в сигурността или нарушаването на целостта и въпросното физическо или юридическо лице.

Ако доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги, който издава квалифицирани удостоверения, реши да отмени удостоверение, той регистрира тази отмяна в неговата база данни с удостоверения и публикува отменения статут на удостоверението своевременно, но във всички случаи в срок до 24 часа след като бъде получено искането. Отмяната става валидна веднага след като бъде публикувана. /чл.24, ал.3 от Регламента/. Също така доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги, които издават квалифицирани удостоверения, предоставят на всяка доверяваща се страна информацията относно валидността или отмяната на издадените от тях квалифицирани удостоверения. Тази информация се предоставя на разположение по всяко време и дори след срока на валидност на удостоверението най-малко въз основа на удостоверение по автоматизиран начин, който е надежден, безплатен и ефикасен /чл.24, ал.3 от Регламента/.

Новата уредба в областта на удостоверителните услуги, както вече беше отбелязано е отразена в българското законодателство в Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронен подпис, внесен в деловодството на НС на 27.06.2017г. Предлага се ново наименование на закона, което отразява разширения обхват на регулацията не само на електронните подписи, а на всички удостоверителни услуги – „Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги“.

Изискванията към дейността на доставчиците на удостоверителни услуги са уредени с изменение на текста на чл. 21, с препращаща норма към изискванията, установени в чл.24 от Регламент ЕС/910/2014г. Предлагат се правила по отношение на неуреденият въпрос за срока на съхраняване на данни, който съгласно чл.24, параграф 2, б. „з“, следва да е „подходящ“, под което в Регламентът се разбира „с оглед на представяне на доказателства при съдебни производства“. Като такъв „подходящ“ срок в законопроекта е възприет 10 годишен срок, като на практика се запазва досегашното правило. Аргументът на вносителите е, че „срокът е съобразен с най – дългия срок, в който може да бъде предявена претенция пред съд преди евентуалното и погасяване поради изтекла давност“

От значение при доказването е и създадения нов чл.25а., който урежда задължението на титуляра за незабавно уведомяване на доставчика на удостоверителни услуги за настъпили промени в обстоятелствата, посочени в удостоверението. Съгласно чл.25а, ал.2 „Промените в обстоятелствата, посочени в удостоверението, не могат да бъдат противопоставени на трети добросъвестни лица“. Текстът е неясен и би създал затруднения при неговото прилагане.

4. Видове удостоверителни услуги.

Съгласно действащия Закон за електронния документ и електронен подпис удостоверителните услуги са свързани със създаването, проверката и валидирането на електронни подписи, както и издаването на удостоверения, свързани с тези услуги. С отмяната на Директива 1999/93 ЕО и приемането на Регламент ЕС/910/2014г., кръгът на възможните удостоверителни услуги се разширява, като освен изрично уредените в Регламента, съгласно т.25 от неговия Преамбюл страните членки запазват правото си да определят други видове удостоверителни услуги в допълнение към съдържащите се в изчерпателния списък на удостоверителните услуги в Регламента.

Отварянето на удостоверенията е подчинено на общата цел на европейския акт, посочена в т.2 от Преамбюла, както и на дефиницията в т.26 /от Преамбюла/ подход, открит към иновациите, с оглед на темповете на развитие на технологиите.

От гледна точка на настоящото изследване интерес представляват правилата, свързани с осигуряване на надеждността и правната сила на удостоверителните услуги, поради което детайлното разглеждане на правния режим в исторически и сравнителноправен план не е цел на настоящата работа.

В Регламента са уредени следните видове удостоверителни услуги:

1. Създаване, проверка и валидиране на електронни подписи.
2. Създаване, проверка и валидиране на електронни печати.
3. Създаване, проверка и валидиране на електронни времеви печати.
4. Услуги за електронна препоръчана поща – обикновени и квалифицирани;

5. Удостоверения, свързани с посочените услуги;
6. Създаване, проверка и валидиране на уебсайт;
7. Съхраняване на електронни подписи, печати или удостоверения, свързани с тези услуги;
8. Услуга по квалифицирано валидиране на квалифицирани електронни подписи;
9. Услуга по квалифицирано съхраняване на квалифицирани електронни подписи;

Електронен подпис.

На въпросите, свързани с правния режим на електронния подпис е отделено достатъчно внимание в правната литература. Настоящото изследване не цели задълбочен анализ на неговата технологична същност и правната регулация, а само на въпросите, свързани с използването на електронните подписи, като доказателство за автентичността на електронните документи.

Регламент ЕС/910/2014г. установява принципът, че правната сила на електронен подпис не може да бъде оспорена на основание, че той е в електронна форма или че не отговоря на изискванията за квалифицирания електронен подпис. Регламентът, потвърждава възприетия в Директива 1999/93/ЕО /отм./ подход и възпроизвежда императивното правило, съгласно което правната сила на квалифицирания електронен подпис има същата правна сила като саморъчния подпис. По отношение на правната сила на обикновения и усъвършенствания електронен подпис е дадена възможност тя да бъде определена от националното право. /т.49 от Преамбюла/. Събращението, посочено в цитирания текст е отразено в нормите на Регламента, посветени на електронния подпис /чл.25 от Регламента/.

Съгласно легалната дефиниция, дадена в чл.3, т.10 от Регламента „електронен подпис“ означава данни в електронна форма, които се добавят към други данни в електронна форма или са логически свързани с тях, и които титулярят на електронния подпис използва, за да се подписва.

Всъщност тази дефиниция на пръв поглед прави несъществено изменение на дефиницията за електронен подпис, дадена в Директива 1999/93/ЕО /отм./, съгласно която „електронен подпис“ означава данни в електронна форма, които се добавят към или са логически свързани с други електронни данни, и които се използват като метод за удостоверяване.

Така в Регламента е постигната повече яснота за функцията на електронния подпис като използваната формулировка „метод за удостоверяване“ е заменена с по – конкретната „...който титулярят на електронния подпис използва, за да се подписва“, която недвусмислено подчертава връзката между титуляра и положението от него подпис.

В чл. 13 от ЗЕДЕП електронният подпис е формулиран като всяка информация в електронна форма, добавена или логически свързана с електронното изявление, за установяване на неговото авторство”. Дефиницията ясно подчертава функцията на електронния подпис – да установи авторството на едно електронно изявление.

Тук отново се поставя въпросът за автор и титуляр, в контекста на електронния подпис. Директива 1999/93/ЕО /отм./ и Регламент ЕС/910/2014г. не използват понятието „автор“, а само „титуляр“ на електронен подпис, който, съгласно чл.3, т.9 от Регламента е „Физическо лице, което създава електронен подпис“⁸. Този подход е възприет, както вече подчертахме по отношение на всички удостоверителни услуги в Проекта за Изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис.

В § 6 от Проекта се прави предложение съществуващият текст на чл.13 от ЗЕДЕП да бъде изменен като дефиницията за електронен подпис, в това число и неговите видове отпада и остава само нормата, свързана с уреждане на правната сила на електронния подпис, която придобива следната редакция: „Правната сила на обикновения и усъвършенствания електронен подпис е равностойна на тази на саморъчния подпис, когато това е уговорено в отношенията между страните“.

⁸ Определението за „титуляр на електронен подпис“ е значително опростено в Регламента /този, който създава подписа/, в сравнение с това, дадено в Директива 1999/93 /ЕО /отм./, съгласно която „титуляр на електронния подпис“ означава лице, което притежава устройство за създаване на подписи и действия или от свое собствено име или от името на физическото или юридическо лице или организация, която представлява”. В последното имаше известна неяснота, тъй като не се сочи конкретно какво се разбира под това притежателят на устройството да „действа от свое или чужда име“.

Текстът цели да уреди, съгласно /т.49 от Преамбюла на Регламента/ правната сила на електронните подписи, които не са квалицирани и по смисъла на Регламента се ползват с правната сила на саморъчни подписи.

Предложената норма в Проекта на ЗИД на ЗЕДЕП представлява общо правило, като специални норми могат да указват признаване на правна сила на обикновените или усъвършенстваните подписи за конкретен случай. Така например чл. 21, ал. 1 от Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните администативни услуги, за целите на установяване на интегритета и авторството се посочва, че „в случаите, когато закон изисква заявлението за електронна административна услуга да е подписано, заявлението и приложените към него документи могат да се подписват и с усъвършенстван електронен подпис, след като физическото лице се е идентифицирало по реда на Закона за електронната идентификация”.

Съгласно Регламент ЕС/910/2014г. усъвършенстваният електронен подпис е електронен подпис, който отговаря на следните изисквания:

- свързан е по уникален начин с титуляря на подписа;
- може да идентифицира титуляря на подписа;
- създаден е чрез данни за създаване на електронен подпис, които титулярят на електронния подпис може да използва с висока степен на доверие и единствено под свой контрол; и
- свързан е с данните, които са подписани с него, по начин, позволяващ да бъде открита всяка последваща промяна в тях./ чл. 3, т.11, във връзка с чл.26

от Регламента/.

Така, изискванията по отношение на усъвършенстваните електронни подписи, определени в чл.2, т. 2 от Директива 1999/93/ЕО /отм./ и възприети в чл.13, ал. 2 от ЗЕДЕП остават непроменени.

В дефинициите по чл. 3 от Регламента са посочени и понятията „квалифициран електронен подпис“, означаващ усъвършенстван електронен подпис, който е създаден от устройство за създаване на квалифициран електронен подпис и се основава на квалифицирано удостоверение за електронни подписи /т. 12/ и „квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ - удостоверение за електронни подписи, което се издава от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и отговаря на изискванията, предвидени в приложение I /т.15/.

Съгласно чл.25, ал.2 от Регламента правната сила на квалифицирания електронен подпис е равностойна на тази на саморъчния подпис.

С цел гарантиране сигурността на гражданския оборот, извън изискванията за квалифициран електронен подпис, съгласно Приложение I и изискванията към устройствата за създаване на квалифициран електронен подпис в Приложение II на Регламента, е включена допълнителна императивна разпоредба. Това е текстът на чл. 28, ал.4 от Регламента, съгласно който „ако квалифицираното удостоверение за електронен подпис бъде отменено след първоначалното активиране, то губи валидността си от момента на отмяната и неговия статут не може да бъде възстановен при никакви обстоятелства.

Квалифицирано валидиране на квалифициран електронен подпис.

Във връзка с използването на квалифицираните електронни подписи Регламентът урежда и услугата по квалифицирано валидиране на квалифициран електронен подпис /чл. 33 от Регламента/ и услуга по квалифицирано съхраняване на квалифициран електронен подпис /чл.34 от Регламента/. Първата представлява „процеса на проверка и потвърждаване на валидността на електронния подпис.

По аргумент на чл.3, т. 41, във връзка с чл.3, т. 40 от Регламента на проверка за валидност могат да подлежат и обикновения и усъвършенствания електронен подпис. Това означава, че когато е уговорено в отношенията между страните да се използва обикновен или усъвършенстван подпис, за целите на установяване на автентичността на електронните изявления, те могат да уговорят и начините за проверка и потвърждаване на тяхната валидност. Това би създавало повече сигурност и гаранции, че доказателствената сила на електронните изявления в качеството им на подписани такива няма да бъде оборена в рамките на евентуално съдебно производство.

Квалифицирано съхранение на квалифициран електронен подпис.

Услугата за квалифицирано съхранение на квалифициран електронен подпис по смисъла на чл.34 от Регламента цели осигуряване използването на процедури и технологии на надеждност на квалифициран електронен подпис извън сроковете на технологична валидност, т. е. създаване на устойчивост във времето на подписа. Тази услуга, за разлика от услугата по валидиране може да се предоставя единствено от доставчик на квалифицирана удостоверителна услуга.

Електронни печати.

Независимо, че предвидените в Регламента удостоверителни услуги, извън електронния подпис нямат пряко значение във връзка с формалната доказателствена сила на електронните документи, те също имат отношение към доказването.

За разлика от електронните подписи, които са свързани с конкретно физическо лице, електронните печати се свързват само с конкретно юридическо лице. „Създател на печат” може да бъде само юридическо лице /чл.3, т. 24 от Регламента/. Удостоверението за електронен печат от своя страна е електронен атестат, който свързва данните за валидиране на електронен печат с юридическо лице и потвърждава името на това лице /чл.3, т. 29 от Регламента/.

По смисъла на чл.3, т. 25 от Регламента електронният печат удостоверява и гарантира произходът и целостта на данни в електронна форма, което отразява провъзгласената в т. 59 от Преамбюла цел: електронните печати да служат като доказателство, че даден електронен документ е издаден от юридическо лице, като гарантират надеждния произход и целостта на документа.

Удостоверителната функция на електронните печати е разширена в сравнение с тази на електронните подписи като „освен при удостоверяването на автентичността на документ, издаден от юридическо лице, електронните печати могат да се използват за удостоверяване на автентичността на цифровите активи на юридическо лице, като софтуерен код или сървъри / т. 65 от Преамбюла/.

Както и на електронния подпис, правната сила и допустимостта на електронния печат като доказателство в съдебни производства не могат да бъдат оспорени единствено на основание, че той е в електронна форма или че не отговоря на изискванията за квалифицирани електронни печати чл.35, ал.1 от Регламент.

Съгласно ал.2 на посочения текст квалифицираният електронен печат се ползва от презумпция за цялост на данните и точност на произхода на тези данни, за които се отнася квалифицираният електронен печат. Това означава, че по отношение на обикновения и усъвършенствания електронен печат, с оглед правната сигурност следва да се възприемат същите правила, както при обикновения и усъвършенствания електронен подпис.

Изискванията към „усъвършенствания електронен печат“ са идентични с тези за усъвършенствания електронен подпис и са посочени с препращаща норма на чл.3, т. 26 към член 36 от Регламента. За да има характеристиките на усъвършенстван електронен печат той трябва да:

- е свързан е по уникален начин със създателя на печата;
- може да идентифицира създателя на печата;
- е създаден е чрез данни за създаване на електронен печат, които създателят на електронния печат може да използва с висока степен на доверие и единствено под свой контрол; и
- е свързан е с данните, за които се отнася, по начин, позволяващ да бъде открита всяка последваща промяна в тях.

Съгласно дефиницията, дадена в чл.3, т.27 от Регламента „квалифициран електронен печат“ означава усъвършенстван електронен печат, който е създаден от устройство за създаване на квалифициран електронен печат и се основава на квалифицирано удостоверение за електронен печат, като в т. 30 и т. 32 от цитирания чл. 3 са дефинирани понятията за „устройство за създаване на квалифициран електронен печат” и „квалифицирано удостоверение за електронен печат”.

С оглед използването на квалифицирани удостоверения за електронен печат в съдебни и административни производства доставчиците на удостоверителни услуги, които издават квалифицирани удостоверения за електронен печат, следва да изпълнят необходимите мерки, за да могат да установят самоличността на физическото лице, представляващо юридическото лице, на което е предоставено квалифицирано удостоверение за електронен печат. /т.60 от Преамбюла/.

Това означава, че тези изисквания се отнасят до квалифицирания електронен печат и за усъвършенствания електронен печат основан на квалифицирано удостоверение. Правилото не засяга обикновения и усъвършенствания електронен печат. В този случай възниква въпросът за необходимостта от предварително уговаряне между страните за начина на установяване на самоличността на физическото лице представляващо юридическото лице, създател на печата за целите на съдебно производство. Правилата за валидиране и съхраняване, предвидени в чл.32, чл.33 и чл. 34 от Регламента, които разгледахме по – горе се прилагат и по отношение на електронните квалифицирани печати.

Електронен времеви печат.

Сходна с разгледаната удостоверителната услуга електронен печат е удостоверителната услуга „електронен времеви печат”. Чрез тази услуга може да се удостовери връзката на конкретни данни към конкретен момент и е дефинирана в чл.3, т.33 от Регламента: това са „данни в електронна форма, които свързват други данни в електронна форма с конкретен момент във времето и представляват доказателство, че последните данни са съществували в съответния момент”.

Въпросът за правната сила на електронния печат е уреден в чл.41 от Регламента като е възпроизведен текста за правната сила на електронните подписи и електронните печати.

Правната сила и допустимостта на електронния времеви печат като доказателство в съдебни производства не могат да бъдат оспорени единствено на основание, че той е в електронна форма или че не отговаря на изискванията за квалифициран електронен времеви печат. Квалифицираният електронен времеви печат се ползва от презумпцията за точност на указаните от него дата и час и за цялост на данните, с които са обвързани датата и часът.

Тъй като Регламентът не посочва изрично дефиниция за усъвършенстван електронен времеви печат, както това прави по отношение на електронните подписи и електронните печати, следва да се възприеме, че времевите печати могат да бъдат обикновени и квалифицирани. Изискванията към квалифицираните електронни печати са посочени в чл. 42, ал. 1 от Регламента:

- обвързва датата и часа с данните по начин, който до голяма степен изключва възможността за незабелязана промяна на данните;
- основава се на източник на точно време, свързан с координираното универсално време; и
- подписан е с усъвършенстван електронен подпис или е подпечатан с усъвършенстван електронен печат на доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги или с друг равностоен метод.

В съображението, изразено във връзка с регулирането на електронните времеви печати /т. 62 от Преамбюла/ се посочва: „Може да се предвиди, че е възможно иновациите да доведат до нови технологии, които могат да осигурят равностойно ниво на сигурност за времевите печати. Винаги когато се използва метод, различен от усъвършенстван електронен печат или усъвършенстван електронен подпис, доставчикът на квалифицирани удостоверителни услуги следва да докаже в доклада за оценяване на съответствието, че този метод осигурява равностойно ниво на сигурност и е съобразен със задълженията, определени в настоящия регламент”.

Препоръчана електронна поща.

Друг вид удостоверителна услуга, предвидена в регламента е услугата „препоръчана електронна поща”. Тук може да се направи аналогия с традиционната пощенска услуга. Винаги, когато се иска удостоверяване на времето на получаване на едно писмо, както и да се гарантира, че

писмото ще стигне до конкретния адресат, няма да се загуби, повреди, да бъде подменено и т. н. се използва услугата „препоръчана поща” или „препоръчана пратка”. Идентичен е смисълът на препоръчана електронна поща. Съгласно дефиницията в чл.3, т. 36 от Преамбюла услугата „позволява предаването на данни между трети страни по електронен път, предоставя доказателство във връзка с обработката на предаваните данни, включително доказателство за изпращането и получаването на данните, и защитава предаваните данни срещу риск от загуба, кражба, повреда или непозволенни изменения”. Регламента отново предвижда различни нива на сигурност на услугата, като в чл.44 определя изискванията, на които следва да отговаря „квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща:

- предоставят се от един или повече доставчици на квалифицирани удостоверителни услуги;
- гарантират с високо ниво на доверие идентификацията на изпращача;
- гарантират идентификацията на получателя преди доставянето на данните;
- изпращането и получаването на данни е обезпечено чрез усъвършенстван електронен подпис или усъвършенстван електронен печат на доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги по начин, който изключва всякаква възможност за незабелязана промяна на данните;
- всяка промяна на данните, необходима за целите на изпращането или получаването на данните, се обозначава ясно за подателя и за получателя на данните;
- датата и часът на изпращане и получаване, както и всяка промяна на данните се указват чрез квалифициран електронен времеви печат.

Правната сила и допустимостта на данните, изпращани и получавани чрез използване на услуги за електронна препоръчана поща, не могат да бъдат оспорени като доказателство в съдебни производства единствено на основание, че са в електронна форма или че не отговарят на изискванията за квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща. Т. е. Регламента признава правната сила както на обикновената препоръчана поща, така и на квалифицираната.

В чл.43, ал.2 от Регламента е въведена оборимата презумция за цялост на данните, за изпращане на тези данни от идентифицирания изпращач, тяхното получаване от идентифицирания получател и за точност на указанията чрез квалифицираната услуга за електронна препоръчана поща дата и час на изпращане и получаване на данните, когато тези данни се предават чрез услугата електронна препоръчана поща.

Независимо от високата степен на доверие към електронната препоръчана поща, както и гаранциите, които се създават съгласно изискванията за квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, следва да отбележим, че услугата не удостоверява авторството на данните /електронното изявление/, а идентифицира и представлява доказателство за изпращача, получателя, дата и час на изпращане и получаване на данните и цялостност на предаваните данни.

Въпреки ясният характер на разпоредбата, това уточнение е необходимо с оглед възприетата от българските съдилища практика за удостоверяване на авторството на електронно изявление, изпратено през обикновена електронна поща. Не случайно Регламентът борави с термините „изпращач и получател“ на електронна препоръчана поща, а не с възприетия по отношение на електронния подпис термин „титуляр“.

Общата тенденция е за автор на електронното изявление да се счита лицето от чиито електронен пощенски адрес се изпраща то. Хипотезите могат да бъдат различни. Например, страните може изрично да са уговорили помежду си адресите за електронна кореспонденция и да са възприели, че при изпращането от съответния адрес /имейл/ ще се счита, че определено физическо лице е автор на електронното изявление и го обвързва изцяло. Тогава страните носят риска от възможността за неправомерен достъп или други действия на трето лице. В този случай, съдът действително може да приеме за установено авторството.

В други случаи, обаче при липса на такава изрична уговорка между страните по отношение на автентификацията на електронното изявление, то тя не би следвало да се приеме и такава кореспонденция не може да има формална доказателствена сила.

Не би следвало да се възприема изводът, до който се стига в някои съдебни решения, че наличието на размена кореспонденция между страните означава, че страните са се съгласили с конклюдентни действия да разменят електронни изявления. Това по принцип е правилно, ако засяга

само начина на размяна, но не намерението на страните за автентификация да се презюмира на основание конклюдентни действия.

По аргумент на противното, след като Регламента изрично въвежда услугата електронна препоръчана поща за удостоверяване на определени факти с правно значение, то обикновената препоръчана поща не може да ги удостовери или поне не с достатъчна сигурност. От друга страна, Регламентът се ограничава до удостоверяване на определени факти, в които не се включва авторството на електронното изявление /данните/. И това е така, защото по смисъла на Регламента авторството се удостоверява с електронен подпис.

Удостоверяване автентичността на уебсайт.

Услугата по удостоверяване автентичността на уебсайт осигурява средство, с което посетител на уебсайт може да бъде уверен, че зад уебсайта стои реален и легитимен субект. Съгласно легалната дефиниция за „удостоверение за автентичност на уебсайт“ дадена в чл.т.38, ал. 3 от Регламента, същото означава удостоверение, което позволява да се удостовери автентичността на уебсайт, като го свързва с физическото или юридическото лице, на което е издадено удостоверението. „Квалифицирано удостоверение за автентичност на уебсайт“ означава удостоверение за автентичност на уебсайт, което се издава от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги и отговаря на изискванията, предвидени в приложение IV.

За целите на обезпечаване на доказателствената сила на електронните изявления, страните следва да уговорят помежду начина на автентификация, като могат да изберат различните форми на удостоверяване на автентичност. За да се ползва с формална доказателствена сила, съгласно действащото гражданскопроцесуално право, електронният документ трябва да бъде подписан с електронен подпис. Ако е квалифициран електронен подпис, по силата на закона той ще има качеството на собственоръчно положен подпис. В случаите, когато страните използват обикновен или усъвършенстван електронен подпис, то е необходимо те изрично да го възприемат като такъв за целите на обмен на електронни изявления между тях. При тази хипотеза те трябва да предвидят допълнително гаранции за осигуряване надеждността на подписа, целостта на данните и възможностите за проверка на валидността на електронния подпис. Следва да се има предвид, че обикновения и усъвършенствания електронен подпис имат значение на такива само в отношенията между страните и не могат да бъдат противопоставяни на трети лица, за разлика от квалифицирания електронен подпис.

Увеличаването на броя на квалифицираните удостоверителни услуги, както и наличието на голям брой императивни разпоредби, свързани с въведените от Регламента „квалифицирани удостоверителни услуги“ и „доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги“, говори за стремежа към създаване на условия за максимална сигурност и интегритет на електронното съдържание и гарантиране на неговата автентичност. /Цел, прокламирана и в т.28 от Преамбюла на Регламента/.

В контекста на прокламираният в т.26 от Преамбюла подход, открит към иновациите, с оглед темповете на развитие на технологиите, се дава възможност на държавите членки да определят други видове удостоверителни услуги, извън уредените в Регламента.

Този подход е необходим и същевременно обективно предпоставен от реално развиващите се обществени отношения. Включването на тези обществени отношения в предметното законодателство е стъпка напред в правното им осмисляне и формализиране в рамките на нормативни конструкции.